

Motion till riksdagen

1988/89:N274

av Håkan Hansson m.fl. (c)

Ett framgångsrikt skånskt näringsliv

Skånskt näringsliv har i likhet med situationen i övriga landet under det senaste decenniet genomgått stora förändringar. Fram till slutet av 70-talet och början av 80-talet dominerades skånskt näringsliv av tunga branschindustrier som varvsindustrin, gummiindustrin, textilindustrin och viss kemisk industri. Många av de stora företagen inom dessa branscher har och kommer även framdeles att ha en central och viktig roll i den ekonomiska utvecklingen och sysselsättningen i regionen. Många av dessa företag har under den strukturomvandling som pågått de senaste tio åren lämnat gamla branschområden och gett sig in i nya. De flesta stora skånska företagen har visat sig mycket framgångsrika i denna förändringsprocess och ligger idag i topp bland de börsnoterade bolagen i Sverige. Framtidsinriktade industribranscher som även framdeles kommer att utgöra stommen i det skånska näringslivet är livsmedelsindustrin, förpackningsindustrin, medicinsk och kemisk industri samt bioteknisk industri. Till detta skall läggas att Skåne och Malmöhus län i synnerhet har ett av världens mest effektiva jordbruk. En lång industritradition med ett av landets främsta universitets- och forskningscentra och ett strategiskt geografiskt läge. Goda förutsättningar till anpassning för den nya tidens krav gör att förutsättningarna för skånskt näringsliv att utvecklas och bli en spjutspets i svenskt näringsliv även i framtiden är synnerligen goda.

Trots ett bra utgångsläge är det viktigt att skapa gynnsamma förutsättningar för näringslivet som helhet och för en näringslivsutveckling och expansion som gagnar alla delar av regionen. Framförallt gäller detta små- och nyföretagandet som spelar en viktig roll för utvecklingen och förnyelsen av näringslivet i länet.

Länet har unika möjligheter

Skåne ligger mindre än en dagsresa med bil eller järnväg från stora europeiska marknader som Västtyskland, Nederländerna, England och Danmark. Med flyg är avståndet 2–3 timmar även till Frankrike, Schweiz, Österrike och Norditalien. Denna närhet till vårt lands viktigaste exportmarknad är unik och bör kunna utnyttjas i än högre grad än hittills. Framförallt gäller detta för de skånska småföretagen. Vi kan konstatera att andelen småföretag som sysslar med export är lägre i Skåne än i övriga landet trots närheten till den europeiska marknaden. Skånsk industritradition och kompetens inom flera branscher, närheten och tillgången till ett av landets största universitets- och forskningscentra samt tillgången på utnyttjningsbara

naturtillgångar måste aktiveras för att ytterligare flytta fram skånskt näringslivs position. En industribransch som framförallt har möjligheten att inta en ledande roll – både nationellt och internationellt – och som redan idag utgör en bra bas att bygga vidare på, är livsmedelssektorn. Skåne har ett flertal framstående livsmedelsföretag. Även inom det biotekniska området har näringslivet i Skåne möjligheter till en framträdande roll. Andra industribranscher är läkemedelsindustrin, kemisk industri och miljötekniken. Ytterligare branscher som kan nämnas är turist- och fritidsnäringen. Tillgången till ett av världens mest effektiva och moderna jordbruksområden öppnar helt oanade möjligheter att skapa en råvaruproduktion och marknad på ett flertal av de här ovan nämnda industriområdena. Insatser måste därför vidtas för att skapa starka utvecklingscentra för forskning och teknisk utveckling inom bl.a. områdena bioteknik, livsmedel och miljöteknik.

För att skapa en stark näringslivsutveckling i denna riktning krävs att näringslivsfrågorna i de båda Skånelänen ses samordnat och att Skåne i detta sammanhang ses som en helhet. För skapandet av en offensiv utveckling i det skånska näringslivet krävs en kraftig förbättring och utbyggnad av de inomregionala kommunikationerna och gentemot övriga landet och kontinenten. Aktiviteten och utvecklingen på de finansiella marknaderna – penning-, kapital- och aktiemarknaden – har i huvudsak koncentrerats till de börsnoterade bolagen och till Stockholmsregionen. För de små och medelstora företagen i regionen har detta inneburit att dessa ställts utanför den höga aktivitet och goda tillgång på riskvilligt kapital som annars varit kännetecknande de senaste åren. Ett offensivt näringslivsprogram för Skåne måste därför också innehålla åtgärder för att skapa en finansiell marknad och former som tillhandahåller erforderligt riskkapital – även till dessa företag.

Det är därför viktigt att ett gemensamt näringspolitiskt organ för de båda skånelandstingen och Malmö kommun bildas med uppgift att i nära samarbete med näringsliv, universitet och forskning, banker och kommunerna skapa en näringspolitisk åtgärdsplan inför år 2000 för att därigenom stimulera en offensiv utveckling av skånskt näringsliv.

Hela Skåne skall utvecklas

På 60-talet var koncentrationen av näringsliv, befolkning och utveckling till västra och sydvästra Skåne betydande. Detta skapade en obalans inom regionen som på vissa områden skapat direkta glesbygdproblem. Under 80-talet har dock tillväxttakten i sydvästra Skåne bromsats upp. Det ska sägas att detta har för Malmöregionen inte heller varit helt problemfritt. Under de senaste åren har en ökad ekonomisk aktivitet ånyo kunnat skönjas i denna del av regionen, vilken i hög grad har sin grund i 80-talets kraftiga högkonjunktur men också i en allmän utveckling föranledd bl.a. av avregleringen av valutamarknaden, pågående internationalisering av finansmarknaden, en ökad exportmarknad och i diskussionerna om ett närmande till EG-marknaden. Enligt vår uppfattning är det viktigt med en expansion i alla delar av Skåne för att tillvarata landskapets konkurrensfördelar i en alltmer internationaliserad marknad. Detta är en grundläggande förutsätt-

ning för att den expansionspotential som finns inte bidrar till en ny överhettning av Malmö-Lund-regionen. Det är därför viktigt att de utvecklingsinsatser med näringslivets medverkan som vidtas, satsningar på inomregionala kommunikationsnätet och satsningen på nya forsknings- och utvecklingscentra sker decentraliserat och att hela regionen får ta del av de positiva effekter en sådan kan medföra. Det är mot bakgrund av detta som vi från vår sida vill betona nödvändigheten av ett samlat och sammanhållet regionalt näringslivsorgan för hela Skåne.

En ytterligare satsning på Lunds universitet i form av nya s.k. kunskaps- och teknikbyar i likhet med Ideon måste skapas. Samspelet mellan näringsliv och forskning måste ytterligare stimuleras. Att skapa miljöer för den tillämplande forskningen är av särskild vikt för att åstadkomma en förnyelse i näringslivet. Det är viktigt att nya forsknings- och utvecklingscentra, kunskaps- och teknikbyar i samarbete mellan universitet och näringsliv skapas och etableras i olika delar av Skåne.

Informationsteknologins och datateknikens snabba utveckling har revolutionerat produktionsmetoder men också informationsflödet i samhället. Detta gör att koncentrationen av alla utvecklingsinsatser till en ort, med den nya tekniken inte är vare sig nödvändigt eller önskvärt. Istället kan informationsflöde och kunskapsöverföring ske effektivt mellan flera orter inom regionen. Med den nya informationsteknologin kan s.k. kunskapsbroar eller "think-links" skapas mellan olika utvecklings- och kunskapscentra.

En satsning på ett livsmedelstekniskt centrum, biotekniskt centrum och ett centrum för miljövänlig teknik bör ske i Skåne knutna till Lunds universitet och grundforskningen, etablerade på tre orter med goda förutsättningar för denna verksamhet. I sammanhanget kan nämnas att den tvärvetenskapliga stiftelsen vid Lunds universitet TEM (teknik, ekonomi, miljö) för närvarande utvecklar ett miljötekniskt centrum i Sjöbo. Målsättningen att göra Lunds universitet till ett internationellt miljöuniversitet måste förverkligas.

En skånsk aktiebörs

Den mest påtagliga koncentrationsutvecklingen under de senaste åren har skett på den finansiella marknaden. Kreativiteten och expansionen på kapitalmarknaden, tillkomsten av en penningmarknad, expansionen på aktiemarknaden och sedermera avregleringen av kreditmarknaden har hittills i huvudsak sugit upp det riskkapital som finns i samhället. Framförallt har expansionen på aktie- och optionsmarknaden genererat betydande kapitalresurser till de stora företagen och börsbolagen. Kapitalrörelserna har i huvudsak koncentrerats till finansmarknadens aktörer i Stockholmsregionen. Denna koncentration på kapitalmarknaden är olycklig. Framförallt är det de icke börsnoterade bolagen och småföretagen som kommit att stå utanför denna utveckling. Framförallt har småföretagens riskkapitalförsörjning – trots ökat kapitalbehov – utanför den traditionella lånemarknaden ytterligare försvårats. Trots att småföretagen idag spelar en obestridlig roll inom svenskt näringsliv och visar sig vara den del av näringslivet som svarar för en stor del av förnyelse och innovation står dessa idag i hög grad utanför en organiserad riskkapitalmarknad. OTC-listan som infördes under de

centerledda regeringarna var ett viktigt led i en utbyggd riskkapitalmarknad. En uppföljning av denna för de riktigt små bolagen har inte skett. Det är därför viktigt att en näringspolitik inför 90-talet skapas för att öppna en riskkapitalmarknad även för icke börsnoterade mindre företag. Skattelagstiftningen spelar här självfallet en viktig roll. Vi föreslår att en regional aktiebörs i Skåne skapas för småföretag som idag inte ges plats på vare sig börsens A- och B-listor eller OTC-listan. Härigenom kan Malmö bli ett nytt finansiellt centrum för södra Sverige. Dessutom skulle detta bidra till ökad ägarspridning i skånskt näringsliv.

Koncentrationen i näringslivet ökar sårbarheten

Även om länets geografiska läge är gynnsamt för industriell verksamhet, har koncentrationen till vissa industribranscher och till vissa delar av länet skapat ensidiga och begränsade arbetsmarknader. En stor del av sysselsättningen i länet finns i kommuner med en lokal arbetsmarknad av mycket begränsad omfattning. Inom t.ex. Höganäs, Bjuv, Kävlinge och Trelleborg finns minst hälften av antalet industrisysselsatta inom en bransch.

Ägarkoncentrationen har fortsatt inom svenskt näringsliv. De senaste åren har ett stort antal i mindre företag, ofta familjeföretag, köpts upp av större företag eller av investmentbolag. Det korsvisa ägandet har ökat, vilket medfört att ägarförhållandena i många företag är svåra att överblicka. Sedan börsraset i oktober 1987 har ett 50-tal stora och uppmärksammade företagsuppköp i landet genomförts. Svenska börsnoterade företag har förvärvat andra företag för totalt 40-45 milj. kr. Över 75 000 anställda har fått nya arbetsgivare. Antalet nyetablerade verksamma företag minskar.

Vid en internationell jämförelse är svensk industri starkt dominerad av ett fåtal stora, etablerade företag, medan andelen små och medelstora företag är förhållandevis liten. Ingenting tyder på att den strukturen är på väg att förändras till förmån för en bättre balans mellan små, medelstora och stora företag.

Samtidigt pågår en ökad internationalisering som förvisso i flera avseenden både är nödvändig och positiv. Den ger tillgång till nya marknader och möjligheter för näringslivet. Men risken med dagens nationella utveckling är att ensidigheten och uniformiteten i svenskt näringsliv ökar samhällets känslighet och sårbarhet för yttre störningar.

De stora exportföretagens betydelse är odiskutabel för svensk ekonomi, men förmågan till förnyelse kommer till mycket stor del på initiativ från enskilda personer, företagare och anställda i småföretag.

Den pågående koncentrationen inom svenskt näringsliv är ett hot mot en fungerande marknadsekonomi. Tillkomsten och tillväxten av många oberoende små och medelstora företag är en grundförutsättning för en fungerande samhällsekonomi.

Rättvisa mellan stora och små företag

Ett starkt näringsliv förutsätter både stora och små företag.

Det behövs en ny politik som präglas av en i grunden positiv attityd till företagande i allmänhet och till den mindre företagsamheten i synnerhet. Det

är bl.a. mot bakgrund av detta som centern i riksdagen motionerat om att grundlagsskydda det enskilda ägandet.

Den ekonomiska politiken måste utgå från den enskilda människans initiativförmåga, kreativitet, vilja till solidaritet och ansvarstagande.

Näringspolitiken måste byggas på mångfald, socialt och miljömässigt ansvarstagande och ett decentraliserat inflytande i näringslivet. Den måste vara utformad så att ny teknik främjas och kan utnyttjas i hela landet.

Företag med mindre än 200 anställda ger idag arbete åt 1,2 miljoner människor. Mer än en tredjedel av dessa arbetar i företag med mindre än 10 anställda. Små industriföretag sysselsätter totalt ca 465 000 personer.

I stora delar av landet spelar de mindre företagen en avgörande roll för sysselsättningen. I de regioner som genomgått en omfattande strukturförvandling är småföretagen helt nödvändiga för samhällsutvecklingen. Situationen i Skåne ter sig inte mycket annorlunda. Dock har de skånska småföretagen under en tid haft en försämrad ekonomisk ställning i motsats till många andra delar av landet. En klar förbättring har skett på senare tid främst på grund av rådande högkonjunktur. I en undersökning som gjordes för något år sedan visades att nästan hälften av alla skånska småföretag har en dålig likviditet. Fortfarande är en hög skuldsättning och svårigheten att skaffa riskkapital ett välkänt problem. Detta gör i sin tur att kostnadsutvecklingen i många av de skånska småföretagen gått snabbare än inflationen. I släptåget av högkonjunkturen har dock orderingången för de flesta småföretagen i regionen varit god och många har dessutom nyanställt personal. Dock är bristen på utbildad arbetskraft för närvarande kännbar inom flera branscher. Som tidigare nämnts är andelen småföretag, som sysslar med export relativt lägre i Skåne än i övriga landet – trots Skånes goda geografiska läge. Många av de skånska småföretagen är arbetskraftsintensiva företag. Därför utgör bl.a. arbetsgivaravgiften en tung börda för dessa företag.

Sverige har ett av västvärldens högsta skattetryck. Det successivt skärpta skattetrycket har drabbat småföretagen hårt. Under perioden 1983–86 avsatte småföretagen ca 15 miljarder kronor i höjda och nya skatter.

Småföretag beskattas väsentligt hårdare än storföretag. Mellan 1984 och 1986 ökade den faktiska bolagsskatten från 17 till 21 % av resultatet för familjeföretag. För börsnoterade företag sjönk skatten däremot från 10 till 8 % av vinsten.

Under verksamhetsåret 1985 uppgick de totala arbetsgivaravgifterna till 127 miljarder kronor. Av dessa betalade småföretag och egenföretagare 40 %. Egenavgifterna uppgick till 5,4 miljarder kronor. Genom fördelaktiga avskrivningsmöjligheter kan aktiebolagen reducera sin skatt. Småföretagen drabbas fullt ut av vinstdelningsskatten medan storföretagen ofta reducerar sin beskattning via bokslutsdisposition eller dotterbolag i utlandet.

Det arbetande kapitalet i ett företag förmögenhetsbeskattas. Eftersom storföretagen och de börsnoterade bolagen alltmer ägs av institutioner såsom stiftelser, andra bolag, investmentbolag och försäkringsbolag undgår dessa mestadels förmögenhetsbeskattning. För ett enskilt företag med ett arbetande kapital på 3 milj. kr. medför ägarens förmögenhetsskatt på 70 000 kr. en total merkostnad för företaget på ca 380 000 kr. Skälet till detta ligger i att

förmögenhetsskatten tvingar fram ökat löneuttag som inkomstbeskattas och medför ökad löneskatt.

Mot. 1988/89
N274

Den mest utmärkande skillnaden mellan stora och små företags situation är som tidigare nämnts småföretagens minskade förmåga att generera kapital. Småföretagen är till skillnad från storföretagen i allt högre grad beroende av lånat kapital. Från den organiserade kreditmarknaden hade småföretagen i december 1986 lånat upp nära 290 miljarder kronor, dvs. nästan 70 % av kreditinstitutens totala långivning, medan de större företagen alltmer blivit sina egna banker.

För att utveckla en livskraftig småföretagsamhet måste de mindre företagen framdeles främjas i förhållande till de stora. Skatte- och avgiftspolitiken måste anpassas till de mindre och medelstora företagens behov och förutsättningar. Framförallt måste reavinstskatten för riskkapitalmarknaden göras gynnsammare. Tillgången på riskkapital måste för de mindre företagen förbättras. Målet i Malmöhus län bör vara att antalet nyetablerade producerande småföretag i länet år 1995 skall uppgå till lägst 5 000.

Sänk skatter och avgifter för småföretagen

Nuvarande orättvisor i skatte- och avgiftsbelastning för små respektive stora företag måste elimineras. En kraftig reduktion av de små och medelstora företagens skattetryck är nödvändig. Skattesystemet bör utformas så att ägaren får större möjligheter att täcka sitt företags kapitalbehov med egna medel. Centern anser därför att skatten på arbetande kapital i företag skall slopas. Vidare bör skattebasen breddas och skattesatsen för bolagsbeskattningen sänkas. Vinstskatten har för olika företag fått olika stor betydelse. Framförallt hänger detta samman med de möjligheter som tidvis funnits till extra avsättningar och avskrivningar med syfte att påskynda olika typer av investeringar. De avskrivningsregler som idag är gällande i den svenska skattelagstiftningen har i hög grad utformats efter tillverknings- eller varuproducerande industrins villkor. Därmed har den framväxande tjänstenäringen skattemässigt missgynnats.

Vare sig den nuvarande skattelagstiftningen eller associationsrätten är anpassade för de nya företag som under 80-talet växer fram – de s.k. kunskapsföretagen. Kunskapsföretagens speciella situation motiverar en anpassning av skattereglerna för dessa. Skapandet av en ny företagsform för dessa bör därför övervägas.

En skatteomläggning som förbättrar soliditeten hos de små aktiebolagen blir samhällsekonomiskt mycket lönsam. Det stimulerar tillväxt av små företag vilket i sin tur gynnar forskning och utveckling.

Egenföretagarnas speciella skatteförhållanden måste uppmärksammas. En motsvarighet till löntagarnas schablonavdrag vid inkomstbeskattning bör skapas.

I flera avseenden är också avgiftsuttaget orättvist. Den dokumenterat lägre sjukfrånvaron i de mindre företagen motiverar en väsentligt lägre sjukförsäkringsavgift. En sänkt sjukförsäkringsavgift på småföretagen skulle öka utrymmet för expansion och möjlighet att öka antalet anställda. Centern föreslår att sjukförsäkringsavgiften för anställda i små företag sänks. Målet

är att en sänkning med ett belopp minst motsvarande fem procentenheter av utgiftsuttaget för de femton först anställda genomförs. Ett första steg mot denna målsättning bör ske i form av en sänkning med fem procent på en lönesumma motsvarande 500 000 vilket skulle innebära en avgiftssänkning på 25 000 kr. Vidare bör egenföretagarna befrias från socialförsäkringsavgifter upp till ett basbelopp (f.n. 25 800 kronor). Det innebär ca 10 000 kr. i minskade avgifter.

Den omfattande kapitalöverföring från småföretag till stora och börsnoterade företag som sker genom den s.k. vinstdelningsskatten och löntagarfundsavgifterna måste stoppas. Därför måste såväl vinstdelningsskatten avskaffas som den särskilda löntagarfundsavgiften på 0,2 %.

Stimulera personligt sparande – bästa kapitalbildningen för småföretag

Av central betydelse för näringslivsutvecklingen är den ekonomiska politiken och huruvida den lyckas motverka såväl privat som offentlig maktkoncentration och främja ägarspridning och nyföretagande. De främsta kännetecknen för en framgångsrik ekonomisk politik måste vara att den ger stabilitet över tiden och skapar förutsättningar för låg inflation och låg räntenivå.

Den ekonomiska politiken måste premiera enskilt, långsiktigt sparande i såväl aktier, bank som i egen bostad eller eget företag.

Därför har centern under ett flertal år föreslagit införandet av s.k. personliga investeringskonton, som bl.a. skall stimulera och gynna sparandet till eget företagande. Det innebär att insättningar på ett personligt investeringskonto med motsvarande ett halvt basbelopp (f.n. 12 900 kronor) per år skall kunna ske skattefritt. Medlen från ett personligt investeringskonto skall kunna användas utan att beskattas till investeringar i bl.a. eget företag. Avkastningen skall vara skattefri och avsättningen avdragsgill i deklarationen. Berättigade att öppna personligt investeringskonto är alla som fyllt sexton år senast samma år som sparandet börjar. På kontot får sparande ske på räntebärande sparkonto, i aktiefond, aktier, obligationer, konvertibler eller motsvarande. All avkastning, ränta, reavinst eller utdelning inom kontot är skattefri.

Vidare bör beskattningen av inkomster sänkas liksom arbetsgivaravgifterna.

Särskilda åtgärder bör vidtas för att ytterligare stärka minoritetsskyddet och de mindre aktieägarnas ställning i börsbolagen. Konkurrenslagstiftningen bör ytterligare skärpas och bildandet av s.k. konglomerat försvåras. Detta kan bl.a. ske genom att köpande företag vid större förvärv åläggs att bevisa att förvärvet inte skadar konkurrensen och därmed marknadens sätt att fungera.

Sparande i aktiefonder skall ges ökade stimulanser. Genom en utvidgning av tillämpningsreglerna i aktiefondslagen kan framförallt aktiefonder vid sidan om enskilt aktiesparande utgöra en viktig riskkapitalförsörjare för icke börsnoterade och mindre företag. Idag ger aktiefondslagen små eller inga möjligheter vare sig för sparare eller icke börsnoterade företag att delta i

kapitalbildningen i aktiesparandet. Aktiefondsreglerna bör därför ändras så att möjlighet ges till att en större andel av en aktiefond får innehålla icke börsnoterade aktier. För riskkapitalförsörjningen i skånskt näringsliv bör vid sidan om den tidigare aviserade regionala aktiebörsen bildandet av regionala aktiefonder ske.

Mot. 1988/89
N274

De regionala utvecklingsfonderna

De regionala utvecklingsfonderna utgör en resurs för de små och medelstora företagen. Behovet av kvalificerad rådgivning och utlåning av högriskkapital ska erbjudas av dessa.

Beräkningar visar att utvecklingsfonderna 1986 var finansiellt engagerade i företag som tillsammans sysselsätter mer än 90 000 anställda. Det kunde också konstateras att hälften av krediterna lämnades till företag med mindre än fem anställda. Även om utvecklingsfonderna med fog varit föremål för en viss kritik och deras verksamhet säkert kan förbättras, är det obestridligt att de idag spelar en viktig roll för småföretagen i landet. Den ursprungliga tanken med utvecklingsfonderna måste fullföljas.

Särskilda insatser för nyföretagandet

Särskilda åtgärder bör vidtas för att stimulera ett ökat nyföretagande. Detta bör bl.a. ske genom en förstärkning av utvecklingsfonderna så att de i större utsträckning kan stödja nyetableringar. Åtgärder bör vidtas för att stimulera nyföretagande bland kvinnor, vilket i första hand bör ske via utvecklingsfonder, högskolor, olika näringslivsorganisationer och kommunerna. En viktig uppgift är att via rådgivning, opinionsbildning söka påverka kvinnor att satsa på företagande också inom andra branscher än de som idag är de vanligaste för kvinnligt företagande.

En viktig stimulans för nyföretagandet är att slopa arbetsgivaravgifterna för nystartade företagare det första verksamhetsåret.

Förbättrade utbildningsmöjligheter för nya företagare bör dessutom skapas.

En förbättrad yrkesutbildning viktig för näringslivet i Skåne

Brist på kvalificerad arbetskraft är idag ett allmänt och allvarligt problem för små och medelstora företag. Till väsentlig del handlar problemet om att avståndet mellan skola och arbetsliv blivit för stort. Dagens system för praktisk yrkesutbildning ger inte ungdomarna tillräcklig kunskap och erfarenhet under utbildningstiden. Dagens utbildning svarar inte på de nya krav på vare sig teoretiska eller praktiska kunskaper som arbetslivet kräver.

Företagen i Skåne har ofta stora svårigheter att rekrytera kvalificerad arbetskraft med utbildning inom främst verkstadsteknik samt data- och mikroelektronik. Inrättandet av verkstadsskolor och lärlingsutbildning är därför mycket angeläget. Med hänsyn till de positiva erfarenheter som verkstadsskolor inom olika företag har gett är det berättigat att arbeta för att gymnasial yrkesutbildning i större utsträckning än hittills förlägs till verkstadsskolor. Vid en industriby kan också med fördel utbildningen ske i en

verkstadsskola. En uppenbar fördel är att företag har större möjligheter att hålla sig à jour med utvecklingen i fråga om maskiner, datorer, arbetsprocesser än en skola, som under samma tak skall tillgodose utbildningen inom olika yrken. En sådan modell bör företrädesvis diskuteras med SAAB-ledningen i samband med etableringen av SAAB-fabriken i Malmö för att täcka utbildningsbehovet där.

Intresset för gymnasial lärlingsutbildning är mycket stort och man har mycket goda erfarenheter av den t.ex. vid Åkermans i Eslöv.

En modern arbetsplatsanknuten yrkesutbildning måste tillskapas. En övergång till treåriga yrkestekniska linjer på gymnasieskolan bör genomföras i sin helhet. Åtgärder måste därutöver vidtas för att ytterligare utveckla lärlingsutbildningen som en naturlig och viktig del i utbildningssystemet.

Forskningen viktig för näringslivets förnyelse

Forskningen befinner sig i en ständig förändringsprocess och skall så göra. För att en region som Skåne eller ett land som Sverige skall kunna hävda sig internationellt framförallt inom näringslivsområdet krävs att forskningen ges möjligheter att befinna sig i forskningens frontlinje på så många områden som möjligt. I första hand måste rejäla resurser satsas på grundforskningen som utgör basen för all annan tillämpad forskning och utvecklingsarbete. Grundforskningen måste få utvecklas enligt sina egna villkor.

Lunds universitet och högskolorna har en stor betydelse för utvecklingen i vår region. Det är viktigt att resurser skapas så att både grundforskningen och sedermera den tillämpande forskningen ges en sådan hög kvalitet att den effektivt bidrar till förnyelse inom näringslivet. Under senare år har former för att skapa en integration mellan forskning vid universitetet och industriell utveckling skett inom regionen. De främsta exemplen på detta är forskarbyn Ideon och den tvärvetenskapliga stiftelsen TEM. Samarbetet mellan näringsliv och högskolan måste hela tiden förstärkas. Mellan den tillämpande forskningen och näringslivet måste finnas en gemensam strategi för näringslivets utveckling i regionen. Därför måste som tidigare nämnts ytterligare forsknings- och utvecklingscentra skapas i nära samarbete mellan näringsliv, banker och universitet som är förenliga med regionens industritradition, förutsättningar och utvecklingsmål. Tre sådana utvecklingscentra som bör skapas inom regionen är ett livsmedelstekniskt centrum, ett biotekniskt och biokemiskt centrum samt ett centrum för miljövänlig teknik.

De forskningsresultat som nått en kommersiell bärighet måste stödjas antingen som nybildade företag eller erbjudas en riskkapitalmarknad för att kommersiellt komma igång. Tillgången på riskkapital för forskningsprojekt på väg till kommersialisering bör särskilt uppmärksammas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att stimulera näringslivet i Skåne,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättandet av en skånsk aktiebörs,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i Mot. 1988/89
motionen anförts om etableringen av forskningscentra i Skåne. N274

Stockholm den 23 januari 1989

Håkan Hansson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Ulla Tillander (c)